

#vliegertje 43

 Het Penhuis

ARNON GRUNBERG

gastheer Carlos Alleene

zondag 13 maart 2016 om 10.30 u.
Budascoop, Kapucijnenstraat 10, 8500 Kortrijk

**HET PENHUIS is een organisatie van Openbare Bibliotheek Kortrijk,
Schouwburg Kortrijk en stad Kortrijk.**

PROGRAMMA 2015 - 2016

GUSTAAF PEEK

zondag 11 oktober 2015 | gastvrouw Sylvie Marie
10.30 u. | Oranjerie Broelmuseum

BART DE PAUW & DOROTHÉE VAN DEN BERGHE

zondag 15 november 2015 | gastheer Jos Verbist
10.30 u. | Theaterzaal Antigone

ULRICH LIBBRECHT

zondag 14 februari 2016 | gastheer Philippe Lepers
10.30 u. | oranjerie Broelmuseum

ARNON GRUNBERG

zondag 13 maart 2016 | gastheer Carlos Alleene
10.30 u. | Theaterzaal Budascoop

ROZALIE HIRS met muziek van Bozzini Kwartet

zondag 24 april 2016 | gastheer Alain Delmotte
10.30 u. | Theater Antigone

PRIJS EN INSCHRIJVINGEN

vvk € 7 (incl. reservatiekost) | add € 8 | EYCA € 5
reserveren via UiT in Kortrijk, 056 23 98 55
(beperkte plaatsen, drankje telkens inbegrepen)

MEER INFO

hetpenhuis.blogspot.com
www.facebook.com/hetpenhuis
www.kortrijk.be/bibliotheek/hetpenhuis
schouwburgkortrijk.be

HET PENHUIS

Het Penhuis is aan zijn dertiende seizoen toe. We gingen van start in het najaar van 2003. Het Penhuis wil de ontwikkelingen in de actuele literatuur en filosofie op de voet volgen. De volle aandacht voor artistieke kwaliteit is het uitgangspunt. We willen geen organisatie zijn die zich richt op literatuur- en filosofiekenners. Tegelijk willen we een lage drempel inbouwen en een ruime variatie brengen in het aanbod.

Het Penhuis is een niet-geïstitutionaliseerde vereniging, maar nauw verbonden met de Kortrijkse Schouwburg, de Openbare Bibliotheek Kortrijk en de stad Kortrijk. De werking wordt hoofdzakelijk gedragen door vrijwilligers.

Het Penhuis programmeert vijf activiteiten per seizoen, op zondagvoormiddag. Er wordt daarbij telkens een dichter, een filosoof of een prozaïst uitgenodigd, die door een gastheer of – vrouw wordt geïnterviewd. Ook het publiek wordt nauw betrokken. Vragen stellen aan de uitgenodigde gast is altijd mogelijk.

Iedereen is welkom.

Budascoop Kortrijk © Jonas Verbeke

CARLOS ALLEENE ° 1951

BIOGRAFIE

Deze gastheer was jarenlang aan de slag als literair criticus en mediajournalist. Hij publiceerde bijdragen in Elseviers–Magazine, Teek en andere tijdschriften. Hij leidde jarenlang de culturele rubriek van het prestigieuze magazine Spectator. Hij is ook de auteur van *Schrijvers zijn ook maar mensen* en de monumentale Raveelbiografie *Een verschrikkelijk mooi leven*. Zijn meest recente publicatie - *Zulma, voor alles zichzelf* - is een kunstboek en hommage aan de overleden vrouw van kunstenaar Roger Raveel.

Carlos Alleene is vaste gast in De Droge Coo in Oostende waar hij in samenwerking met Vrijstaat O. het literaire luik 'Alleene' bij Corman presenteert.

BIBLIOGRAFIE*

- ° Schrijvers zijn ook maar mensen (1987)
- ° Een verschrikkelijk mooi leven (2006)
- ° 150 jaar kasteelheren van Ooidonk, een familiechroniek (2014)

* een keuze

ARNON GRUNBERG ° 1971

BIOGRAFIE

Hij is één van de allerbelangrijkste schrijvers uit ons taalgebied, een veel geprezen en vaak bekroonde auteur. Grunberg woont en werkt meestal in New York. Ruim 20 jaar geleden verscheen zijn overrompelende debuut *Blauwe Maandagen* (Gouden Ezelsoor), gevolgd door onder andere *Figuranten* (1997), *Fantoompijn* (2000) en *De asielzoeker* (2003). Voor *Tirza* (2006) ontving hij zowel de Gouden Uil als de Libris Literatuurprijs.

In 2007 en 2009 verschenen respectievelijk het brievenboek *Omdat ik u begeer* en een bundeling van zijn reportages in *Kamermeisjes en soldaten*. In 2010 en 2012 verschenen de romans *Huid en Haar* en *De man zonder ziekte*. Recenter verscheen *Buster Keaton lacht nooit* (essays) en *Apocalyps* (verhalenbundel).

Arnon Grunberg schrijft columns, toneelstukken, essays, recensies, korte verhalen en reportages voor veel kranten, weekbladen en literaire tijdschriften zoals NRC Handelsblad, Vrij Nederland, Humo en de VPRO-Gids. Daarnaast leverde hij veel bijdragen aan diverse Europese en Amerikaanse kranten en tijdschriften.

Grunberg houdt een weblog bij op www.arnongrunberg.com, schrijft wekelijks als De Mensendokter een bijdrage voor Vrij Nederland en heeft een dagelijkse column in de Volkskrant, *Voetnoot*, die ook in boekvorm werden gebundeld. Zijn werk is vertaald in dertig talen.

BIBLIOGRAFIE

bron: nl.wikipedia.org

- 1987 - Koningin Frambozenrood (toneelstuk)
- 1990 - De Machiavellist
- 1993 - De dagen van Leopold Mangelmann, Brief aan M, Schoonheid en bier
- 1994 - Blauwe maandagen (roman)
- 1994 - De advocaat, de leerlooier en de forellen
- 1994 - Rattewit (toneelstuk)
- 1995 - 't Is geen vioolconcert (toneelstuk)
- 1996 - Linkerschoen (relatiegeschenk)
- 1996 - De dagen van Leopold Mangelmann/Kom liefje, mijn beste vrienden walgen van me/Van Palermo naar San Francisco (toneelstukken)
- 1997 - Figuranten (roman)
- 1998 - De heilige Antonio (Boekenweekgeschenk)
- 1998 - De troost van de slapstick (essays)
- 1998 - Het 14e kippetje (filmscript)
- 1999 - Liefde is business (gedichten)
- 2000 - Fantoompijn (roman)
- 2000 - Geachte Erasmus (Brieven; Nieuwjaarsgeschenk)
- 2001 - De Mensheid zij geprezen, Lof der zothed 2001 (essay)
- 2001 - Het Rotterdam van Arnon Grunberg (reportage)
- 2001 - Amuse Gueule (bundeling van de verhalen uit de periode 1991-1996)
- 2002 - Geweigerde liefde
- 2002 - Sterker dan de waarheid: de geschiedenis van Marek van der Jagt
- 2003 - De asielzoeker (roman)
- 2004 - Grunberg rond de wereld (korte reisverhalen)
- 2004 - Arnon Grunberg leest Karel van het Reve
- 2004 - Het aapje dat geluk pakt (novelle)
- 2004 - De joodse messias (roman)
- 2005 - De techniek van het lijden (lezingen, als gastschrijver aan de TU Delft)
- 2005 - Grunbergbijbel (Bijbellezing)
- 2005 - De Receptioniste (Kort verhaal)
- 2006 - Mijn vriend Boorman (essay)
- 2006 - Tirza (roman)
- 2006 - Onder de Soldaten (verslag/columns)
- 2007 - Over joodse en andere paranoia (Frans Kellendonklezing)
- 2007 - Het nieuwe lijden (vervolg op "De Techniek van het lijden")
- 2007 - Omdat ik u begeer (brieven)
- 2007 - Onze paus (toneel, geschreven in opdracht van Wrocławski Teatr Współczesny uit Polen maar pas voor het eerst opgevoerd in 2011 door theatergroep Wunderbaum)

- 2008 - Onze oom (roman)
- 2008 - De dood en de verkoop (Bert van Selm-lezing, oplage 250 ex.)
- 2008 - Karel heeft echt bestaan (essay)
- 2009 - Onderduiken voor beginners (reportage, beperkte oplage)
- 2009 - Kamermeisjes en Soldaten: Arnon Grunberg onder de mensen (reportages)
- 2010 - Huid en haar (roman)
- 2010 - De pool boy
- 2010 - Van Istanbul naar Bagdad (graphic novel samen met Hanco Kolk)
- 2011 - De Hollanders (toneel, speciaal geschreven als afstudeervoorstelling voor de Amsterdamse Toneelschool&Kleinkunstacademie, onder regie van Gerardjan Rijnders)
- 2011 - Brieven aan Esther (brieven)
- 2012 - De man zonder ziekte (roman)
- 2013 - Buster Keaton lacht nooit (essays, over film)
- 2013 - Apocalyps (verhalenbundel)
- 2015 - Het bestand

Onder pseudoniem/heteroniem van Marek van der Jagt:

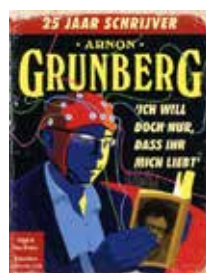
- 2000 - De geschiedenis van mijn kaalheid (roman)
- 2002 - Gstaad 95-98 (roman)
- 2002 - Monogaam (essay)
- 2005 - Otto Weininger, of bestaat de Jood? (essay)
- 2008 - Ik ging van hand tot hand (verzameld werk)

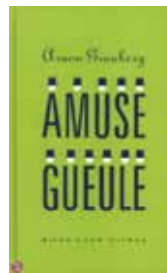
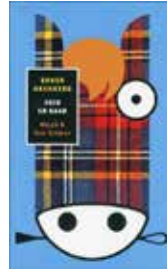
Daarnaast zijn er ook nog een 56-tal bibliofiele uitgaven.

EEN KEUZE UIT ZIJN WERK

Raadpleeg zeker eens de online catalogus van de Kortrijkse (buurt)bibliotheek om nog meer werk van en over Arnon Grunberg te ontdekken:
kortrijk.bibliotheek.be

HET BESTAND - ARNON GRUNBERG

© <http://cobra.canvas.be/cm/cobra/boek/1.2251692> | recensie door Dirk Leyman

Het lichaam maakt vreemde capriolen in de met mysteries omgeven nieuwe roman van Arnon Grunberg. In 'Het bestand' worstelt vrijwel elk personage met zijn lijfelijkheid en lijkt slechts de virtuele realiteit een schuilhol te bieden. Maar ook daar loert het gevaar.

Het is een vaak beproefde en bij momenten nog steeds efficiënte marketingtruc. Omhul je nieuwe roman met een waas van geheimzinnigheid. Bewaak de inhoud ervan alsof het de formule voor vernuftig chemisch wapentuig is. En laat de lezer gissen. Arnon Grunberg en uitgeverij Nijgh & Van Ditmar haalden het kunstje nog eens van stal voor 'Het bestand'. Maar daar bleef het niet bij. Grunberg liet zich tijdens het schrijven aan de roman ook een elektrodenpet op zijn hoofd kleven, in het kader van 'The Quantified Writer'. Tijdens dat experiment van de Vrije Universiteit Amsterdam wilde de Nederlandse schrijver zijn eigen creativiteit meten en het schrijfproces betrappen. Hersenactiviteit, hartslag en gezichtsuitdrukkingen van Grunberg werden nauwlettend gevolgd. Toch rees er ook scepticisme. Roel Willems, een hersenwetenschapper van de Radboud Universiteit Nijmegen, wimpelde Grunbergs onderzoek weg als een "leuke stunt". "Ik verwacht dat het onderzoek weinig oplevert voor de wetenschap. Daarvoor lijkt het me te vaag." En ook de VU moest abdiceren: "Grunbergs emoties bij het schrijven waren tamelijk vlak. (...) Als je iets wilt weten over de emoties van schrijvers tijdens hun werk, zou je veel meer schrijvers moeten onderzoeken." Maar hersenonderzoeker Ysbrand van der Werf (VU/Nederlands Instituut voor Neurowetenschappen) is er wel trots op dat ook zo'n 300 proeflezers - eveneens met snoertjes op de hersenpan - werden getest. "Zo'n groot onderzoek naar hoe lezers een boek ervaren is nog nooit gedaan", jubelde hij. De eerste proeflezers maakten vooral gewag van "walging, minachting, bedroefdheid, boosheid en meevoelendheid."

Tussen cynisme en overgave.

De criticus zet zijn emoties maar beter onder curatele tijdens het schrijven van een recensie, dat is bekend. Maar dat 'Het bestand' een en ander kan losweken, lijdt geen greintje twijfel. Grunberg begeeft zich in de digitale wereld, een demarche die de omslag met computerchipmotief al laat vermoeden. Verbaast het dat hij zich ooit zou vergrijpen aan een personage dat het virtuele leven als substituuut van de realiteit ziet? Allerm minst. Spoedig wordt duidelijk dat hackers ook mee aan het roer staan en lelijk huis mogen houden.

Toch zal deze roman je niet vanwege de strakke plot bijblijven. Een spectaculaire aanvulling op zijn indrukwekkende oeuvre kun je 'Het bestand' nauwelijks noemen. Opnieuw bedrijft Grunberg een gewiekst spel tussen hardboiled cynisme en een elegische vorm van overgave.

Grunberg rakelt nogal wat bizarre thema's op en excelleert weer in scènes vol geniepige ontregeling en wrange absurditeit. De uitdrijving van het lichaam is er een van, zijn fascinatie voor de mens als machinerie een ander: "Het lichaam was een kledingstuk dat uit de mode was geraakt. Je trok het op een dag uit om het nooit meer aan te doen." Gevaarlijke maar fysiek afstandelijke seks als macht- en wraakinstrument in een virtuele wereld vormt een volgende rode draad. Net als de lokroep van behoorlijk geschifte samenzweringstheorieën. Talloze personages klampen zich vast aan de reinste onzin, die ze met een uitgestreken gezicht debiteren of terwijl ze "dansen met een denkbeeldige partner".

Een producent van normaal gedrag.

Scherp en snedig knalt dit boek uit de startblokken. Je kunt haast niet anders dan je onderwerpen aan die dwingende toon van Grunberg en toegegeven, er valt ook veelvuldig te grinniken bij alle ongerijmds dat ons wordt voorgeschoteld. Lillian, zijn hoofdpersonage, is een eenzaam creatuur waarin mensenzamelaar Grunberg gretig zijn klauwen zet. Het schepsel verschuilt zich bij voorkeur achter haar beeldscherm en balanceert op de rand van een geestesziekte. Al noemt ze zich voortdurend "een producent van normaal gedrag", Lillian blijkt wel erg afwerend tegenover haar Umwelt. De chatrooms maakt ze onveilig als 'Oosterse prinses' of 'Princess Saba'. Met haar tatoeages, "haar koeienbillen" en haar eeuwige zak paprikaschips onder handbereik, leeft ze in een soort cocon. Af en toe loeit ze en haar ouders beschouwt ze als varkens. Vijf afgebroken studies heeft Lillian op de teller, maar ze is wel begiftigd met een dwangmatig talent voor hoofdrekken. En er is haar rondspokende behoefte aan onderwerping en manipulatie, een drang om haar lichaam op te laten lossen. "Haar lichaam was haar meest urgente vijand." Welk trauma moet ze verwerken?

Wraakengel

Dat ze zich op sleeptouw laat nemen door een hackerscollectief én dierenactivisten verwondert niet. Ze laten haar met duivels plezier een "vieze pedo" ontmaskeren, wanneer ze zich als de dertienjarige Suus voordoet en "haar eekhoortje" toont. Hekelt Grunberg hier de Nederlandse heksenjacht op pedofielen? Zo ging hij in 'Kamermeisjes en soldaten' ooit op bezoek bij het bestuur van de pedofielenpartij om hun drijfveren te achterhalen én verzette hij zich tegen het verbod op de vereniging Martijn.

Lillian is “een wraakengel”; “in de ban van de gedachte dat de mensheid en vooral het mannelijk deel ervan gestraft moest worden; de zachte hand van de liefde had gefaald, die hand was gaan etteren.” Onder impuls van de schimmige goeroe Banri Watanuki treedt ze vervolgens in dienst van het bedrijf BClever, dat een speerpunt maakt van cyberveiligheid en functioneert als een “gezin”. Dave Eggers’ De cirkel lijkt niet veraf. Specialiteiten van BClever zijn een “penetratietest” en een “honingpot” voor bedrijven die met hackers te maken krijgen. Maar koesteren ze niet vooral de adders aan hun eigen borst? Lillians steeds intensere afkeer van haar eigen lijf levert haar het bewijs “dat ze tot de voorste voorhoede behoort.” Het is een thema dat Grunberg allang bezig houdt: lichaamsloze seks. In ‘Omdat ik u begeer’ schreef de Verbalerotiker ooit: “Weinig geeft mij zoveel genoeg als passief naast een vrouw in bed te liggen.”

Pirouettes

In haar meloenenslurpende en kattenlievende collega Seb, die “het scheenbeen als meest volmaakte deel van de mens ziet”, meent ze Banri Watanuki te herkennen. Wordt ze verliefd op deze weirdo met achtervolgingswaanzin? Terwijl haar overste Alex haar het hof maakt door veganistisch te koken, lijkt Grunberg even de pedalen kwijt, net als zijn personages die maar in hun eigen hoofd rondjes draaien. Wie manipuleert nu eigenlijk wie? Hij speelt zijn personages in een pirouette tegen elkaar uit, maar de ontknoping bezit enige voorspelbaarheid – althans naar Grunberg-normen. Nou ja. “Christus die zal terugkeren als malware” en seks met een USB-stick, zo courant is het nu ook weer niet.

‘Het bestand’ heeft een onbehaaglijke werking, als het sluipend gif van een slangenbeet, mede door de strak aan de leiband gehouden taal. Grunbergs stijl – vol genadeloze aforismen – heeft aan doeltreffendheid niets ingeboet en thematisch is hij zijn concurrenten weer een paar stappen voor. En opnieuw gaan zijn personages onder het mes. Ze falen of worden misschien zelfs overtollig en lichaamsloos. “Om te zien hoe de ander spartelt, terwijl hijzelf nog niet beseft dat hij aan het spartelen is, dat was macht.” Moet je niet altijd op je qui vive zijn? Het leven is een voortdurend bestand, de angst ligt steeds op de loer: “De vriend van gisteren is de vijand van morgen.” Toch zet Grunberg ons ongetwijfeld ook een grote neus. Want let u even op dit cruciale zinnetje in het boek: “De hoogste vorm van ordeverstoring die de mens kon nastreven: humor.”

VOLGENDE KEER IN HET PENHUIS:

ROZALIE HIRS met muziek van Bozzini Kwartet

zondag 24 april 2016 | Theater Antigone

Rozalie Hirs is een vrouw met veel talenten. In 1998 debuteerde ze met de dichtbundel *Locus*. In 2008 verscheen haar vierde bundel *Geluksbrenger* die ook in digitale vorm bestaat met woordspeelgoed en luisterruimten. Later verscheen ook *Gestamelde Werken* (2012). Deze gedichten bewegen zich moeiteloos langs gewassen, hemellichamen of water, terwijl ze via het herkenbare de taal laat experimenteren en zingen. Ze omarmt een wereld waarin stemmen en stijlen over elkaar buitelen. Haar speelse hyperlyriek geeft betekenis aan woorden als muziek. Ze studeerde daarenboven compositie bij Louis Andriessen en vervolgde haar opleiding aan de Columbia University in New York. Tegenwoordig publiceren veel internationale literaire bladen haar werk. Haar speelse, lyrische teksten bezingen de schoonheid en laten woorden als muziek klinken.

Het Penhuis en Festival Kortrijk presenteren een portret van Hirs als dichteres en componiste. Rozalie Hirs leest voor uit eigen werk, laat een deel uit haar elektroakoestische compositie Pulsar horen en Quatuor Bozzini voert haar strijkkwartetten Nadir (2010) en Zenit (2014) uit.

Gastheer is Alain Delmotte

© Marco Borggreve

REDACTIE
Piet Devos & Gie Devos
ppddevos@gmail.com | giedevos@skynet.be

reacties en suggesties zijn welkom

Openbare Bibliotheek
Leiestraat 30 - 8500 Kortrijk
056 27 75 00 - bibliotheek @ kortrijk.be
www.kortrijk.be/bibliotheek